

PARIISI-TAMPERE

LAPIN KANSA 27.1.1983

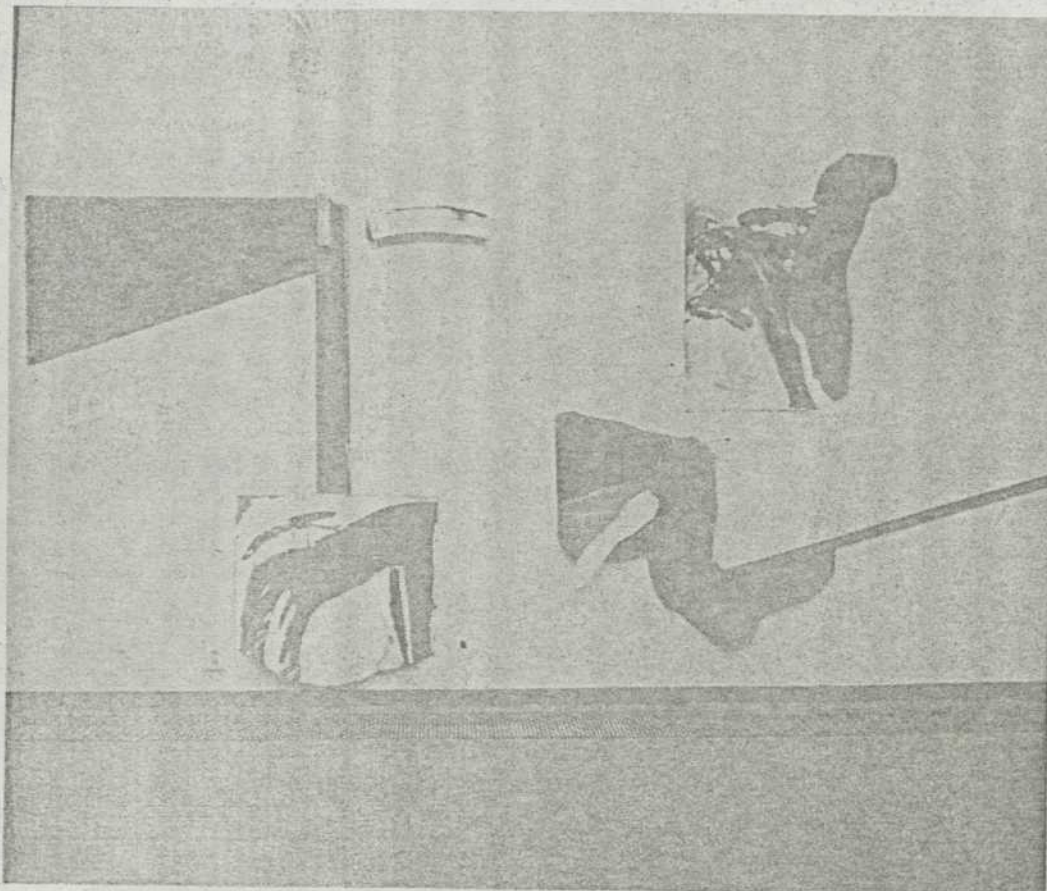
Nuori taide tuli toistamiseen

Ole kulunut kuin runsas viikko, kun 11. Pariisin nuorten biennaali oli esillä Sara Hildénin taidemuseossa Tampereella. Nyt siellä on jo nähtävänä 12. biennaali – tai tarkasti sanoen kokoelma siitä.

Tiiviin tahdin syynä on suomalaisen riipeys. He ovat pääs-
et valikoimaan syksyllä Pa-
sissa olleesta näyttelystä
ertokokelman ensimmäisi-
joten nuori ajankohtainen
de tuo viestinsä nopeasti
nsainväliseltä areenalta
ille.

Ilanne tarkoittaa myös si-
että Pariisin nuorten bien-
naali tuotetaan vastaeskin
mpereelle kahden vuoden
ein. Positiivista on tietysti
että näin saadaan yksi jär-
jelmällinen kontakti aktuel-
kansainväliseen taideta-
ntumaan. Kieleisenä seik-
sa saattaa myöhemmin il-
ä se yksipuolisuus, joka Pa-
n biennaalia kaikesta näen-
estä rohkeudesta huoli-
ta rasittaa. Euroopassa ja
ilimalla on lukuisia muita
keitä taidetapahtumia, jot-
valottavat kuvataiteen tilaa
kehitystä aivan toisella ta-
n.

Isäksi Sara Hildénin taide-
seo ja Suomen Taiteilijaseu-
jotka ovat biennaalin Suo-
en tuottajat, saattavat sitoa
udellisesti käsiään liian tiu-
ti tähän yhteen ainoaan
tuvauskatselmukseen. Joka

Israelilaisen Judith Levinin lauta- ja vanerisommitelma Ikaros ja Daidalos.

kuin itään. Monet näyttelym-
ne hankkivat materiaalisia
jommalta kummalta suunnal-
ta, mutta jostakin syystä ei ver-
taileviin katsauksiin uskalleta
ryhtyä. Suomen Taiteilijaseura

toa, joka olennainen osa luovaa
prosessia pyrittäkään sitten
minkälaisiin päämääriin ta-
hansa.

Tämänkertainen biennaali-
valikoima suhtautuu ammatti-

ja visuaalisesti arvottoman il-
maisun alta. Toivottavasti
näyttelyn kokema käänne jak-
saa heijastua myös nuoreen
suomalaiseen kuvaan.

nen ovat sitoutuneet maalaus-
tapaan, joka pyrkii hävittä-
mään aiemman maalaustai-
teen ihanteet jokseenkin kaikil-
la, niin ilmaisun kuin tekniikan
tasolla. Valitettavasti on to-
dettava, että niin Luostarinen
kuin Mäkelä ovat jättäytyneet
tämän hetken avantgardesta
piiruja taaksepäin.

Sen sijaan kolmiulotteisilla
keinoilla operoivat Martti Aihja
ja Marjo Kanervo. Molemmat
amentavat ilmaisuvoimansa
selkeästä klassisuudesta, kan-
sainvälisestä ja kansallisesta,
ja molemmat kykenevät luo-
maan siltä pohjalta tiiviin ja
omintakeisen kielen.

Eraanlaisena välittäjänä
Suomen osastossa on Olli Lyy-
tikäinen, joka on rakentanut
teoksensa pikavalokuvista.
Näillä koollaaseillaan Lyytikäi-
nen liittyy aiheiden puolesta yl-
lättävän klassisiin perinteisiin,
ja toisaalta hän hyödyntää sitä
puhtaasti valokuvaan tukeutu-
vaa linjaa, uskäsitteellisyttä,
josta biennaalivalikoimassa on
runsaasti näytteitä.

Vaikka nuoret taiteilijat so-
veltavat valokuvaa nykyisin lä-
hinnä ns. käsitetaiteelliseen
hahmotukseen, Tampereella
on esillä poikkeuksellisen voi-
makas poliittinen kannanotto,
laaja kuvasarja, jonka toteu-
tuksesta vastaa chileiläinen CA-
DA-ryhmä. Myös meksikolai-
sen Pablo Ortiz Monasterion
valokuvasarja intiaanihauta-
jaisista on yksinkertaisuudes-

kuvat.

Ulkosuomalaiset ja muut

Suomalaisten osuutta täy-
dentää tavallaan ruotsalainen,
Kajsa Mattas, jolta on esillä
mittava arkaististyyppinen
veistoskokonaisuus. Kajsa
Mattas on nimittäin alkujaan
kajaanilainen, mutta asuu ja
työskentelee nykyin Tukhol-
massa.

Norjalaiset ovat saaneet
biennaaliin hyviä edustajia, ja
he osoittavatkin Norjan nuoren
taiteen etsiytyvän aivan eri
urille kuin jälkijättöisen van-
hemman kuvan. Kjell Nupen il-
mentää maalauksissaan uu-
denlaista verevyyttä, ja John
Audun Haugenin laivoissa on
mukava koomisuuden aksenti-
lloinen leikkimielinen kun muuten
loistaa poissaololaaan nuoresta
taiteesta.

Myös islantilaisen osuus
kiinnittää huomiota, erityisesti
Magnus Gudlaugssonin mitta-
va tilarakennelma. Näyttelyn
keskeliin teoksiin kuuluu
myös irlantilaisen Kathy Pren-
dergastin Viisauden seitsemän
pylvästä – sama nimi kuin mal-
neikkaan Arabian Lawrence
muistelmateoksella. Sen sijaan
Tanskan edustajan Nina Sten-
Knudsenin eläinmaalaukset
ovat kovin vaatimattomia.

Länsisaksalaisen Hartmut
Neumannin maalauksissa on
samanlaista väkevää ekspre-
ssiivisuutta kuin itäseksalaisten

tapauksessa muutokset kan-
sainvälisessä taiteessa ovat
yleensä niin hienovaraisia, et-
teivät ne kahden vuoden välein
kerro yleisölle juuri mitään – ei-
kä varsinkaan nykyisenkaltais-
en yleismaailmallisen kulttuu-
rilaman aikana – vaan suurista
näyttelystä tulee helposti vain
suppean ammattikunnan
herkkua.

Pariisin nuorten biennaali on
käytännössä vain läntisen ku-
vataiteen katselmus. Alkuperäisessä näyttelyssä oli kyllä li-
säksi neljän itäseksalaisen te-
oksia, joista Tampereelle on va-
likoittunut yksi ainoa maalaus.
DDR:n mukanaolo on ymmär-
rettävää, sillä siellä nuori kuva-
taide on tällä hetkellä todella
inhimillisyyden ytimiin pureu-
tuvaa. Se on rajumpaa kuin oi-
keastaan missään Länsi-Euroo-
pan maassa, vaikka se sovel-
taakin hieman vanhahtavaa
läntistä radikalismia.

Iskevän käsityksen DDR:n
taiteen rohkeudesta antoi
maan osasto viime kesän Ve-
netsian biennaalissa. Se oli ko-
konaisuutena päällekkävin ja
monessa mielessä myös vaikut-
tavin. Lutz Friedelin maalaus
Tampereella kuvastaa samaa
henkeä, mutta yksinään se ei
kykene hahmottamaan yleisöl-
le minkäänlaista laajempaa
pyrkimystä.

Kun Suomessa järjestetään –
nimenomaan suomalaisten
aloitteesta – suuria kansainvä-
lisen taiteen katselmuksia, ai-
na olisi hyvä muistaa poik-
keuksellinen asemamme, joka
on mahdollistanut mainiot
kulttuurisuhteet niin länteen

tuottaa kiitettävän runsaasti
itäeurooppalaisia näyttelyjä,
näyttely. Siten myös tekijöiden
varsinaiset pyrkimykset tule-
vat entistä tehokkaammin
esiin. Enää ei taiteellisia tavoit-
teita tarvitse tonkia esiin mo-
ninkertaisten näennäisyyksien

Parempaan päin

Nyt Tampereelle saatu Pari-
sin biennaalin valikoima on sel-
västi laadukkaampi kuin edel-
linen. Tason kohottamiseen on il-
meisesti vaikuttanut se, että
suomalaiset järjestäjät ovat
saaneet melko vapaat kädet
poimia mukaan haluamia te-
oksia. Näin on voitu ottaa huo-
mioon tällainen maku – joka
sivumennen sanoen on monissa
kohdin kansainvälistä vaate-
laampi – sekä painottaa meillä
tärkeiksi koettavia taiteen
suuntauksia ja piirteitä.

Pariisin biennaalin kaltainen
näyttely, joka on tarkoitettu
vain alle 35-vuotiaalle taiteilij-
joille, vaikuttaa ilman muuta
suoraan myös meidän nuoreen
taiteeseemme. Kansainvälistä
esikuvia pidetään helposti
ihanteina, kritiikittömästi.
Niinpä näyttelyn järjestäjillä
on hankala vastuu, koska he
tietävät että heidän valintansa
aiheuttavat taiteen suunnan-
muutoksia laajemminkin
omassa periferiassa. Asiasta-
han riittää esimerkkejä niin kii-
tettävässä kuin kelvottomas-
akin.

Järjestäjät ovat jättäneet hy-
vin vähälle sen suuntauksen,
jota maailmalla kutsutaan
"bad paintingiksi", kehnoksi
maalaukseksi ja joka riehuu lä-
hes kaikkialla, viime vuosina
meilläkin, ruten tavoin. Eksp-
ressiivisen vapauden, ilmaisun
rajattomuuden varjolla hyljek-
sitään taiteilijan ammattitai-

laintoon nuomattavasti kunn-
ioittavammin kuin edellinen
näyttely. Siten myös tekijöiden
varsinaiset pyrkimykset tule-
vat entistä tehokkaammin
esiin. Enää ei taiteellisia tavoit-
teita tarvitse tonkia esiin mo-
ninkertaisten näennäisyyksien

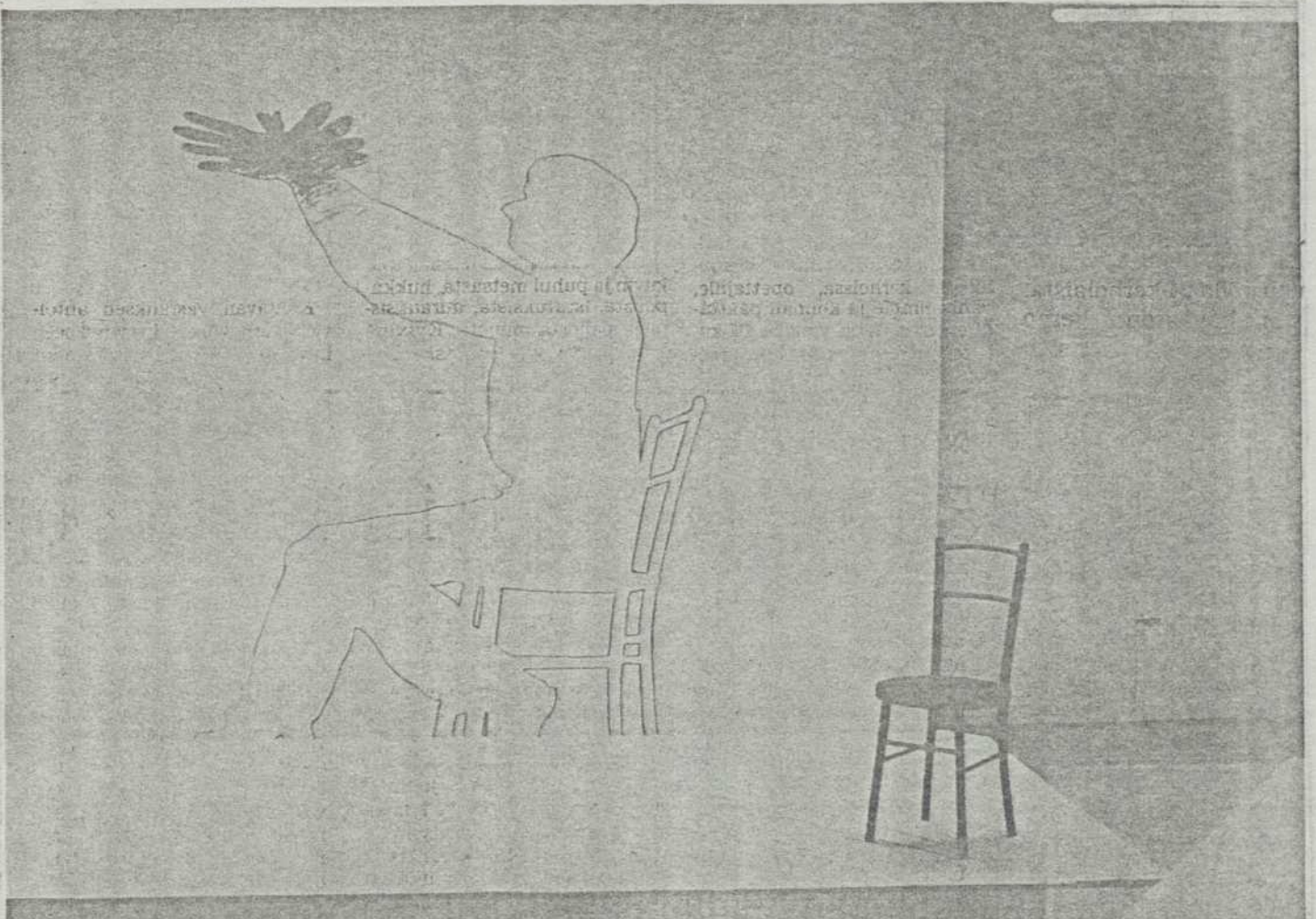
Suomen edustajat

Suomen osanotto Pariisin
biennaaliin on selvästi kaksija-
koinen. Kaikki viisi edusta-
jaamme ovat luonnollisesti mu-
kana myös Tampereella. Mari-
ka Mäkelä ja Leena Luostari-

saan hyvin vaikuttava.

Vaikka klassismin ihanteet
osoittavat ilmiselvästi tuloaan
kansainväliseen taiteeseen,
niistä ei kumma kyllä Tampe-
reella näy juuri muita viitteitä
kuin Lyytikäisen polaroid-

teoksissakin. Ilmeisesti juuri
saksalaiset pitävät kuluvaan
vuosisadan modernismia te-
hokkaimmin hengissä, mutta
toisaalta heillä on käytettävis-
sään parhaat perinteetkin.
Irmeli Paavola

Islantilaisen Magnus Gudlaugssonin tuoli ja hiilipiirros Mies ja lintu.